

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ
У ЖИТОМИРСЬКІЙ ОБЛАСТІ

10014 м. Житомир, вул. Небесної Сотні, 11, тел. (0412) 55-01-15, E-mail: nmkptozhytomyr@ukr.net,
ЄДРПОУ 26556261

20.11.2023 № 213

на № _____ від _____

Керівникам ЗП(ПТ)О

Інформаційно-методичний лист

Можливості Програми міжнародної співпраці ЄС Еразмус+ для закладів професійної (професійно-технічної) освіти області

Міжнародне співробітництво у системі освіти регламентується Розділом XI «Міжнародне співробітництво» Закону України від 05.09.2017 № 2145-VIII «Про освіту» (із внесеними змінами) та Розділом X «Міжнародне співробітництво» Закону України від 10.02.1998 № 103/98-ВР «Про професійну (професійно-технічну) освіту» (із внесеними змінами).

Право закладів освіти, наукових, науково-виробничих установ системи освіти, органів державного управління освітою на укладання договорів про співробітництво, встановлення прямих зв'язків із закладами освіти, підприємствами, установами, організаціями, науковими установами системи освіти іноземних країн, міжнародними підприємствами, установами, організаціями, фондами тощо визначено у п.1., статті 82 «Міжнародне співробітництво у системі освіти», Розділу XI «Міжнародне співробітництво» [22].

Так, ***Україна сприяє міжнародному співробітництву у сфері освіти шляхом:***

- здійснення заходів щодо розвитку та зміцнення міжнародного співробітництва;
- створення належних правових та фінансово-економічних умов для міжнародного співробітництва, зокрема, встановлення відповідних бюджетних призначень у державному бюджеті та фінансування внесків за членство в міжнародних організаціях, відрядження за кордон учасників міжнародних проектів і програм відповідно до умов договорів;
- сприяння залученню коштів міжнародних фондів, установ, громадських організацій тощо для виконання наукових, освітніх та інших програм і проектів;
- популяризації та координації діяльності, пов'язаної з міжнародним співробітництвом, створення відповідних інформаційних центрів, у тому числі за кордоном;
- надання консультативної підтримки з питань міжнародного співробітництва у сфері освіти і науки;
- здійснення іншої діяльності відповідно до законодавства (п.7., статті 82 «Міжнародне співробітництво у системі освіти», Розділ XI «Міжнародне співробітництво») [22].

Також, статтею 84 «Міжнародна академічна мобільність», визначена реалізація права учасників освітнього процесу на: міжнародну академічну мобільність; розроблення спільних освітніх і наукових програм з іноземними закладами освіти, науковими установами, організаціями; залучення іноземців до навчання та викладання в закладах освіти України; участь у програмах двостороннього та багатостороннього міжнародного обміну здобувачів освіти, педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників [22].

Міжнародне співробітництво у системі професійної (професійно-технічної) освіти – важливий крок до європейської та світової інтеграції України, що забезпечить формування нового покоління кваліфікованих робітників, здатних успішно реалізувати свій

потенціал у світовій спільноті. Право органів управління освітою, установ професійної (професійно-технічної) освіти, закладів професійної (професійно-технічної) освіти, їх засновників, укладати договори про співробітництво, встановлювати відповідно до законодавства прямі зв'язки з закладами освіти зарубіжних країн, міжнародними організаціями, фондами зазначене у статті 52 «Міжнародне співробітництво в системі професійної (професійно-технічної) освіти», Розділу Х «Міжнародне співробітництво» Закону України від 10.02.1998 № 103/98-ВР «Про професійну (професійно-технічну) освіту» (із внесеними змінами) [23]. Держава виділяє їм відповідні валютні асигнування, а також дозволяє мати власний валютний рахунок; звільняє від оподаткування, сплати мита та митного збору за навчальне, виробниче обладнання та приладдя, яке надходить з-за кордону і призначене для використання у навчально-виробничих цілях [23]. Здійснення зовнішньоекономічної діяльності відбувається на основі договорів із іноземними юридичними, фізичними особами, також становлено право на власний валютний рахунок. Валютні, матеріальні надходження від зовнішньоекономічної діяльності використовуються установами професійної (професійно-технічної) освіти, закладами професійної (професійно-технічної) освіти для забезпечення їх власної статутної діяльності (Стаття 53 «Зовнішньоекономічна діяльність у галузі професійної (професійно-технічної) освіти», Розділу Х «Міжнародне співробітництво» Закону України від 10.02.1998 № 103/98-ВР «Про професійну (професійно-технічну) освіту» (із внесеними змінами) [23].

Проекти Програми міжнародної співпраці ЄС Еразмус+ є інструментом інтернаціоналізації у сферах програми, зокрема й у сфері вищої та професійної (професійно-технічної) освіти, що виконуються у рамках запровадження положень законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про професійну (професійно-технічну) освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», законів у сферах молоді та спорту і пріоритетних напрямів Програми, Угоди про Асоціацію між Україною і Європейським Союзом, виконання зобов'язань щодо набуття Україною статусу кандидата на вступ до ЄС.

Програма Європейського Союзу ЕРАЗМУС+ підтримує проекти міжнародної співпраці у сфері освіти, професійної підготовки, молоді та спорту. **Вона допомагає розбудувати потенціал** для впровадження реформ, шляхом обміну успішними практиками та досвідом з партнерами із держав-членів ЄС задля розвитку України (виконання зобов'язань **Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС** з питань співробітництва у сферах науки та технологій, освіти, молоді, спорту та громадянського суспільства: Розділ V, Глава 9, Співробітництво у сфері науки та технологій, Глави 23-26 з освіти, молоді, спорту та громадянського суспільства, Статті 430-445) [26].

Будь-яка державна чи приватна організація, що займається або працює в сферах освіти, професійної підготовки, молоді та спорту – українські заклади вищої освіти та інші організації, зокрема органи влади, дослідницькі установи, заклади середньої, професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти (VET), освіти дорослих, молодіжні організації, громадські організації, державні і приватні підприємства **можуть подати заявку на фінансування у межах Програми ЄС Еразмус+ та/або бути партнером**. Окрім того, групи молодих людей, які беруть активну участь у молодіжній роботі, але не обов'язково в межах молодіжної організації, **можуть бути партнером проектів** навчальної мобільності молоді та молодіжних працівників, а також партнерств співпраці у галузі молоді. Відкриті можливості та тип участі залежать від напряму і статусу участі країни.

У всіх нищевказаних напрямках українські організації можуть бути **партнерами**, а за напрямками Жан Моне; Спільні магістерські програми Еразмус Мундус; Розвиток потенціалу вищої освіти, VET, молоді і спорту, як **координаторами-грантоотримувачами, так і партнерами**.

Мета Програми ЄС Еразмус+ – підтримка освітнього, професійного та особистого розвитку громадян ЄС і поза його межами у сфері освіти, молоді та спорту, задля внеску до стійкого зростання, якості робочих місць і соціального згуртування, розвитку інновацій та посилення європейської ідентичності і активного громадянства.

Програма ЕРАЗМУС+ на період 2021-2027 рр. має **такі ключові пріоритети**:

- якість освіти та навчання;
- інклюзія та гендерна рівність;
- підготовка педагогів та наставників;
- перехід на «зелені» та цифрові технології;
- вища освіта;
- геополітичний вимір.

Специфічні пріоритети на 2023 рік, визначені Європейською Комісією:

- інклюзія та різноманітність;
- цифрова трансформація;
- навколишнє середовище та боротьба зі змінами клімату;
- участь в демократичному житті, спільні цінності та громадянська залученість.

Також для всіх проєктів Програми існують такі наскрізні пріоритети:

- захист, здоров'я та безпека учасників;
- багатомовність;
- міжнародний вимір;
- визнання та підтвердження вмінь та кваліфікацій;
- комунікація проєктів та їхніх результатів задля максимізації впливу.

У межах нового етапу Програми ЄС Еразмус+ 2021-2027 рр., для України відкриваються додаткові можливості, відповідно українські організації можуть взяти участь у таких напрямках міжнародного та європейського компонентів Програми:

- класичний Еразмус, вхідна мобільність для іноземних студентів та працівників університетів до українських ЗВО для навчання, практики/ викладання, проведення тренінгів тощо;
- вхідна мобільність учнів та працівників іноземних закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти до українських закладів (VET);
- академічна мобільність за обміном працівників та студентів ЗВО ([проєкти міжнародної мобільності](#)) на основі міжінституційних угод: гранти на [навчання та практику студентів / викладання, стажування, підвищення кваліфікації – працівників](#), результати мобільності визнаються на рівні ЗВО;
- молодіжна [мобільність за обміном](#) для неформального та інформального навчання молодих людей, молодіжних лідерів, молодіжних працівників, задля розвитку компетентностей впродовж життя та волонтерство;
- [віртуальні обміни](#) та професійна підготовка у сфері вищої освіти та молоді;
- створення та реалізація [спільних магістерських програм Еразмус Мундус](#): участь в запровадженні спільних магістерських програм та отримання [індивідуальних стипендій](#) для навчання в магістратурі та [грантів на викладання](#), дипломи магістра визнаються всіма країнами світу;
- розвиток потенціалу вищої освіти – [реформування вищої освіти](#) (ex-Темпус): проєкти співпраці задля обміну успішними практиками між ЗВО держав-членів ЄС, України та іншими країнами-партнерами, розбудова людських, інфраструктурних та інших ресурсів задля впровадження реформ;
- розвиток потенціалу [молоді – розбудова потенціалу громадянського суспільства](#) задля розвитку неформальної освіти, молодіжного підприємництва, інтернаціоналізації;
- участь у [партнерствах](#) співпраці задля розвитку та впровадження інновацій у сферах освіти, молоді та спорту;
- участь у партнерствах інновацій та [альянсах](#) співпраці задля розвитку та впровадження інновацій у сферах освіти та молоді;
- розвиток потенціалу у сфері професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти (VET);
- розвиток потенціалу у сфері спорту;
- розвиток Європейських студій за напрямом [Жан Моне](#): викладання, дослідження та обмін знаннями з питань Європейської інтеграції.

Кроки для участі у програмі ЄС ЕРАЗМУС+:

1. **Провести SWOT-аналіз закладу** (визначити та оцінити сильні та слабкі сторони закладу – організаційні, кадрові ресурси, склад здобувачів освіти; провести опитування здобувачів освіти, їх батьків щодо готовності до міжнародної мобільності/співпраці).
2. **Сформувати ініціативну/проектну групу** (включаючи працівника зі знанням англійської мови та управління коштами – бухгалтера).
3. **Оновити/створити англійську сторінку на сайті закладу** (стратегія розвитку, опис діяльності та досягнень із фокусом на перспективні напрями для міжнародних проектів).
4. **Зареєструвати організацію на порталі: Funding&Tender Opportunities Portal** (для отримання PIC або OID номеру – залежно від напрямку, що дає доступ до проектів).
Відеозапис розміщено за покликанням: <https://erasmusplus.org.ua/news/onovlennya-yak-zareyestruvaty-organizacziyu-dlya-uchasti-v-konkursah-na-fundingtender-opportunities-portal-rekomendacziyi-dlya-organizacij-novachkiv-ta-peremozhcziv-01-07-2020/>.
5. **Визначити напрями проєктів і потенційних партнерів** шляхом вивчення результатів та учасників завершених проєктів:
  - платформа результатів проєктів (EACEA);
  - база проєктів Еразмус+, Темпус, Жан Моне (сайт НЕО).
6. **Підготувати коротку інформацію про заклад і напрями співпраці за проєктами** для пошуку партнерів (використати шаблон на сайті НЕО в Україні).
7. **Розробити опис ідеї для проєкту Еразмус+ та обговорити з НЕО в Україні.**
8. **Використати ресурси для пошуку партнерів за підтримки НЕО в Україні:**
  - веб-сайт НЕО в Україні (*спеціальна рубрика для розміщення інформації про заклад*);
  - Національні Агентства Еразмус+ (запити НЕО);
  - Національні Офіси Еразмус+ (запити НЕО).
9. **Налагодити співпрацю** з місцевими органами влади (*багато громад брали участь у проєктах, мають певні міжнародні зв'язки та досвід*), організаціями роботодавців, закладами вищої освіти (*близько 50 % учасники Еразмус+*), закладами П(ПТ)О та ФПВО.

Першоджерело умов, правил, вимог щодо підготовки, подання та оцінювання проєктних заявок – Керівництво до Програми ЄС Еразмус+/ Erasmus Programme Guide [29].

Конкурси оголошуються щорічно: жовтень/листопад. В опублікованому Керівництві до Програми визначено відкриті можливості конкурсів. Портал Європейської Комісії Програми ЄС Еразмус+ розміщено за покликанням: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/>.

Централізовані конкурси (centralized actions) координує Європейське виконавче агентство з питань освіти і культури – European Education and Culture Executive Agency (EACEA) – сайт розміщено за покликанням: https://www.eacea.ec.europa.eu/index_en.

Платформа ЄС **Funding and Tendering Opportunities Portal (FTOP)** для конкурсів, що координуються ЕАЕСА, презентує таку інформацію як: реєстрація профілю організації, оголошення конкурсів, тренінгів, пошуку партнерів, завантаження аплікаційних форм, подання проєктів, отримання результатів, підписання грантової угоди тощо. Більш детально з нею можна ознайомитися за покликанням: <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/programmes/erasmus2027>.

Децентралізовані конкурси (decentralized actions) координують Національні агентства Еразмус+, які представляють кожну державу-члена ЄС та третю країну асоційовану до Програми (**National Erasmus+ Agency**). Контакти 33 Національних агентств можна знайти за покликанням: https://erasmus-plus.ec.europa.eu/contacts/national-agencies?facets_permanent%7Cfield_eac_topics=1964.

Платформа ЄС для конкурсів що координуються **Національними агентствами Еразмус+** (реєстрація профілю організації, оголошення конкурсів, завантаження аплікаційних форм, подання проєктів, отримання результатів, підписання грантової угоди тощо) доступна за покликанням: <https://webgate.ec.europa.eu/erasmus-esc/index/>.

Результати Проєктів Еразмус+ за тематиками, країнами, конкурсами, організаціями розміщені за покликанням: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects>.

Хто може взяти участь: Проекти можуть реалізовуватись однією організацією чи консорціумом партнерів з декількох країн-учасниць Програми (Eligible Countries).

Країни, які мають право брати участь у Програмі поділяються на:

- **держави-члени** Європейського Союзу (**EU Member States**) – 27 країн.
- **треті країни** асоційовані до Програми (**Third Countries Associated to the Programme**) – 6 країн:

- Країни члени Європейської Асоціації Вільної Торгівлі (EFTA), які є членами Європейського Економічного Союзу (ЕЕА): Норвегія, Ісландія, Ліхтенштейн.
- Країни кандидати, потенційні кандидати у члени ЄС: Північна Македонія, Туреччина, Сербія.

Разом вони мають статус країн асоційованих до Програми: **EU Member States and Third Countries Associated to the Programme**. Такі країни сплачують внесок до Програми та мають Національні агентства Еразмус+.

Треті країни не асоційовані до Програми (**Third Countries Not Associated to the Programme**) – 175 країн, які поділяються на 14 регіонів співпраці. Національні Еразмус+ офіси чи Національні інформаційні центри працюють в цих країнах для промоції можливостей Програми.

Статус України: Територія України визнана міжнародним правом є Третьою країною не асоційованою до Програми Еразмус+ у складі Регіону 2 – Східне Партнерство (Third Country Not Associated to the Programme within Neighbourhood East Region 2).

Особливості подання заявок

1. Організації: Будь-яка державна чи приватна організація, що займається або працює в сферах освіти, професійної підготовки, молоді та спорту, може подати заявку на фінансування та/чи бути партнером. Окрім того, групи молодих людей, які беруть активну участь у молодіжній роботі, але не обов'язково в межах молодіжної організації, можуть бути партнером проектів навчальної мобільності молоді та молодіжних працівників, а також партнерств співпраці у сфері молоді.

Тип участі: заявник-координатор/партнер/асоційований партнер – залежить від напряму, вимог до партнерства та статусу участі країни.

Крок 1: перевірити чи є зареєстрований **Профіль організації** та **РІС** на Порталі Грантів та Тендерів – Funding and Tendering Opportunities Portal (**FTOP**) та **OID** на Еразмус+ та Європейський Корпус Солідарності (**E+ESCP**). Знайти хто є **LEAR** – відповідальна особа за інформацію на порталі від Вашої організації та уточнити чи інформація, яка розміщена у Профіль організації не потребує оновлення. Наприклад: змінилась назва (об'єднання ЗВО), статут, керівництво (Authorized Person), адреса організації, банківські реквізити (Legal Entity Form, Financial Identification Form) тощо.

Якщо організація не зареєстрована, то:

Крок 2: зареєструвати **Профіль організації** та отримати **РІС** на Портал Грантів та Тендерів – Funding and Tendering Opportunities Portal (FTOP).

Крок 3: зареєструватись та отримати **OID** на Порталі Еразмус+ та Європейський Корпус Солідарності (E+ESCP).

РІС та OID Вашої організації важливі для організацій-заявників для подання заявки та/чи включення організації до партнерства. Про реєстрацію Профілю організації (українською мовою) можна дізнатись більш детально за покликанням <https://erasmusplus.org.ua/news/onovlennya-yak-zareyestruvaty-organizacziyu-dlya-uchasti-v-konkursah-na-fundingtender-opportunities-portal-rekomendacziyi-dlya-organizacziy-novachkiv-ta-peremozhcziv-01-07-2020/>.

Заклади вищої освіти, професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти з країни, яка не є підписантами Хартії Еразмус (ЕСНЕ, ECVET) у заявці вказують місто та країну замість номера підписанта Хартії.

Куди подавати проектні заявки організації-заявнику:

- для **централізованих напрямів** – до ЕАСЕА через Портал Грантів та Тендерів – Funding and Tendering Opportunities Portal (FTOP).

- для **децентралізованих напрямів** – до Національного агентства Еразмус+, де зареєстровано організацію-заявника через Портал конкурсів: Еразмус+ та Європейський Корпус Солідарності (Е+ESCP).

Команда однієї організації з однієї країни – монобенефіціари або можливе партнерство з декількох країн – багатостороннє.

2. Індивідуальні особи подають заявки:

- до **організацій**, які виграли або впроваджують проекти, наприклад: заклади вищої освіти, професійної (професійно-технічної) і фахової передвищої – VET, молодіжні організації та інші.
- на **платформу** результатів проектів ЄС, де самостійно шукають тематику, країни, конкурси, організації тощо через оголошення на сайтах проектів, організацій-виконавців.

База проектів в Україні розміщена за покликанням: <https://erasmusplus.org.ua/baza-proyektiv/>; гранти Еразмус+ для молоді можна знайти на сторінці facebook: <https://www.facebook.com/EPlus.Ukraine>; портал ЄС у сфері молоді знаходиться за покликанням https://youth.europa.eu/strategy_en; адреса порталу інклюзивних можливостей мобільності – <https://inclusivemobility.eu>.

Діяльність проектів (*залежить від напрямку та типу проектів) – формальна, неформальна та інформальна освіта:

- розвиток персоналу, особистісний, професійний, ПК, стажування тощо;
- дослідження, обстеження, огляд тощо;
- проведення заходів (зустрічі, семінари, тренінги, конференції, майстер-класи, форуми молоді, літні/зимові школи тощо);
- навчальні візити до закладів освіти, молодіжних та інших організацій;
- тренінги для тренерів;
- експертиза;
- іноземні викладачі, іноземні студенти;
- управління проектом (зміст, кошти тощо);
- кредитна мобільність студентів: навчання/практика;
- віртуальні обміни;
- обмін досвідом, вивчення успішних практик;
- методики, освітні ресурси: розроблення НМЗ, нові освітні програми, курси, сучасні й інноваційні методи навчання і викладання, сучасна література тощо;
- створення інноваційних структур: лабораторії, інноваційне обладнання з метою навчання студентів;
- підвищення рівня володіння іноземною мовою, цифрова грамотність – інші компетентності навчання впродовж життя тощо. Більш детально можна ознайомитись із даною інформацією на сайті за покликанням: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/pto/2021/Konf-Osv.mozhl-novi.horyz.P-PT-O.Ukr.08-09.2021/Inform.sesiya-Prohr.Erasmus.dlya.zakl.P-PT-O.09.07/Mozhl.Prohr.YES.Erazmus.2021-2027.dlya.P-PT-O.ta.FPO-VET.09.07.pdf>.

Статті витрат проектів (*залежить від напрямку та типу проектів):

1). Організації – учасники проектів:

- заробітна плата працівників-членів команд проектів;
- оплата зовнішніх експертів;
- витрати на відрядження для участі в діяльності проекту плюс підтримка немобільних людей;
- обладнання з метою навчання: доповненої та віртуальної реальності, ПЗ, дослідницьке обладнання, прилади, тренажери, ноутбуки тощо;
- сучасна література;
- розроблення вебресурсів;
- організаційна підтримка;
- непередбачувані витрати (overheads 7%) тощо.

2). Індивідуальні особи:

- гранти на мобільність: проїзд, проживання, страхівка інше;

- стипендії магістратури: витрати на навчання, проїзд, проживання, роботу в бібліотеках, ресурси, плюс стипендія;
- участь молоді: проїзд, проживання, кишенькові витрати тощо.

До кого звертатись в Україні:

1). *Міністерство освіти і науки України, Міністерство молоді та спорту України, інші Міністерства, центральні та місцеві органи влади, організації роботодавців, студентів, молоді та інші стейкхолдери* – щодо забезпечення відповідності проєктів національним потребам у сферах освіти, молоді та спорту; для підписання мандатів для їх участі у проєктах, поширення інформації на національному рівні тощо. Важливо обґрунтовуючи актуальність проєктів для України посилатись на національні стратегії розвитку тощо.

2). **Координацію** Програми ЄС Еразмус+ здійснює **Національний Еразмус+ офіс в Україні**, що є партнером Міністерства освіти і науки України та спільно здійснює такі заходи:

- інформаційну та промоційну діяльність;
- надання допомоги потенційним учасникам конкурсів;
- підтримку виконавців проєктів;
- моніторинг та поширення інформації про проєкти;
- проведення міжнародних заходів ЄС у сфері освіти та підготовку публікацій, детальне консультування, тренінги тощо.

Підтримка потенційним та діючим партнерам надається якісно і безкоштовно. Офіс не надає фінансування. Не підтримує організації, що готують проєкти Еразмус+ на комерційній основі.

3). *Ресурсний центр SALTO – YOUTH*. Центр відповідає в тому числі за Україну, інформує про можливості мобільності молоді, надає фінансування мобільності участі молоді у різних міжнародних заходах від Національного Агентства Еразмус+ Польща. Це також потужна платформа інформаційних ресурсів для молоді.

4). *Інформаційний центр Еразмус+ молодь та Європейський Корпус Солідарності*: промоція мобільності молоді.

5). *Eurodesk – Ukraine*: промоція заходів у сфері молоді, потужний ресурс для пошуку подій у сфері молоді.

6) *eTwinning*: платформа ресурсів, промоція і підтримка співпраці шкіл.

7) *School Education Gateway*: Європейська онлайн-платформа для шкільної освіти.

Можливості Програми ЄС ЕРАЗМУС+ для сфери професійної (професійно-технічної) освіти, на сьогодні, представлено конкурсами та проєктами програм Європейського Союзу. Усі напрями Програми мають різні можливості відкриті для країн-партнерів на основі пріоритетів співпраці ЄС з країнами-сусідами та передбачають співпрацю між країнами-членами Програми і країнами-партнерами Програми з інших країн світу задля обміну успішними практиками та розвитку інновацій. Україна є країною-партнером Програми регіону Східного Партнерства (EaP Region 2).

У 2023 році відбувалися такі конкурси для сфери професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти:

КА1. Проєкти навчальної мобільності для індивідуальних осіб.

- КА121. Мобільність учнів та працівників закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти (VET). Заявки приймалися до 23.02.2023 р.

Назва напрямку: КА1: Навчальна мобільність (KA1: Learning Mobility of Individuals).

Тип проєкту: МОБІЛЬНІСТЬ У СФЕРАХ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ: АКРЕДИТОВАНІ ПРОЄКТИ МОБІЛЬНОСТІ (Mobility for Learners and Staff in Vocational Education And Training: Accredited Projects).

Проєкт спрямований на: надання можливостей для навчання індивідуальним особам, підтримку інтернаціоналізації та інституційного розвитку закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти та інших організацій у сфері професійної освіти та навчання.

Цілі напрямку:

- ✓ *Підвищення якості неперервної професійної освіти та навчання в Європі шляхом:*
- посилення ключових компетентностей та навичок, зокрема вивчення мови та набуття цифрових навичок;
  - підтримки розвитку професійних навичок, необхідних на даний час та в майбутньому на ринку праці;
  - обміну кращими практиками та сприяння використанню нових та інноваційних педагогічних методів і технологій, а також підтримки професійного розвитку педагогів, тренерів, наставників та інших працівників професійної освіти;
  - нарощування спроможності закладів професійної освіти для виконання високоякісних проєктів мобільності та їх здатності формувати якісні партнерства під час розробки власної стратегії інтернаціоналізації;
  - акценту на мобільність як реальну можливість для будь-якого здобувача закладу професійної освіти, збільшення середньої тривалості мобільності задля підвищення її якості та впливу;
  - сприяння якості, прозорості та визнання результатів навчання під час мобільності за кордоном за допомогою європейських інструментів.

Корисні матеріали з даного проєкту:

1). Корисні ресурси у сфері професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти. Європейський фонд освіти European Training Foundation. URL: <https://www.etf.europa.eu/en/publications-and-resources>.

2). Презентація MOBILITY FOR LEARNERS AND STAFF IN VOCATIONAL EDUCATION AND TRAINING (CALL 2023). URL: https://erasmusplus.org.ua/wp-content/uploads/2022/09/erasmus_vetmob_2023.pdf.

КА2. Розвиток потенціалу у сфері П(ПТ)О та ФПВО – CBVET.

Назва напрямку: КА2: Співпраця між організаціями та установами (КА2: Cooperation Among Organisations and Institutions). Заявки приймалися до 28.02.2023 р.

Тип проєкту: РОЗБУДОВА ПОТЕНЦІАЛУ У СФЕРІ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ (Capacity Building in the Field of Vocational Education and Training).

Проєкт спрямований на: підтримку модернізації та розвитку закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти (VET) і освітніх систем у країнах-партнерах відповідно до загальних пріоритетів Програми. Усі проєкти CBVET спрямовані на: розбудову спроможності та потенціалу провайдерів VET освіти, сприяння та реалізацію інклюзивності й різноманіття, стійкості до навколишнього середовища, цифрового виміру та спільних цінностей, залученості суспільства, зміцнення відносин між освітою та ширшим соціально-економічним середовищем.

Цілі напрямку:

- посилення зв'язків між системами VET країн-членів та партнерів Програми, їх ринками праці;
- посилення зв'язків між VET та місцевими/регіональними/національними стратегіями і пріоритетами щодо розвитку ключових компетентностей;
- посилення спроможності організацій, що надають VET освіту;
- наближення працівників, керівників та тих хто приймає рішення до вимог ринку праці;
- покращення знань, технічних, менеджерських та педагогічних компетентностей педагогів та наставників VET закладів;
- модернізація освітніх програм, розроблення нових і інноваційних курсів та посилення навичок.

Тематичні напрями:

- ключові компетентності навчання впродовж життя, включаючи підприємницькі;
- навчання на робочому місці;
- механізми забезпечення якості;
- підготовка та професійний розвиток педагогів/наставників;
- визначення компетентностей перспективних для економічного розвитку;

– підтримка та розвиток зелених і цифрових компетентностей для трансформацій [8].

Корисні матеріали з даного проєкту:

- 1). Відеоресурси Міжнародного інформаційного дня щодо підготовки якісних проєктів CBVET 2023 р. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/e756c7ee-96e3-11ed-b508-01aa75ed71a1/language-en>.
- 2). Європейська комісія, Європейське виконавче агентство з питань освіти та культури, Erasmus+, Розбудова потенціалу у сфері професійної освіти та навчання (VET), Видавничий офіс Європейського Союзу, 2023: <https://data.europa.eu/doi/10.2797/508392>.
- 3). Повна характеристика напрямку «KA2: Розвиток потенціалу професійної освіти (CBVET)»: URL: <https://erasmusplus.org.ua/opportunities/mozhlyvosti-dlya-organizacij/rozbudova-potenczialu-u-sferi-profesijnoi-profesijno-tehnichnoi-ta-fahovoyi-peredvyshhoyi-osvity/>.
- 4). Презентація «KA2: Розвиток потенціалу професійної освіти (CBVET)». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/pto/2023/04/28/KA2-Rozvytok.potenczialu.profesijnoi.osvity-CBVET.19.04.2023.pdf>.
- 5). Презентація «CAPACITY BUILDING IN THE FIELD OF VOCATIONAL EDUCATION AND TRAINING (VET) (CALL 2023)». URL: https://erasmusplus.org.ua/wp-content/uploads/2022/09/erasmus_cbvet_2023.pdf.

KA220-VET. Партнерства співпраці у сферах П(ПТ)О та ФПО.

Назва напрямку: KA2: Співпраця між організаціями та установами (KA2: Cooperation Among Organisations and Institutions).

Тип проєкту: KA220-VET. ПРОЄКТИ СПІВПРАЦІ У СФЕРІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ (Cooperation partnerships in education, training and youth – Vocational Education and Training).

Організація-заявник, з країни-члена Програми, яка працює у сфері професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти (за винятком Європейських НУО) подає заяву:

- до Національного агентства Еразмус+ країни-члена Програми, де знаходиться організація-заявник;
- тільки в е-виді на порталі Еразмус+ та ESC: Cooperation partnerships in VET – [KA220-VET](#).

Заявки приймалися:

- до **22.03.2023** – перший раунд;
- до **04.10.2023** – другий раунд.

Проєкт спрямований на: сприяння підвищенню якості та актуальності діяльності організацій, розвиток та зміцнення партнерських мереж; підвищення здатності партнерів працювати разом на транснаціональному рівні, сприяючи інтернаціоналізації власної діяльності шляхом обміну або розвитку нових практик, методів, ідей.

Цілі напрямку:

- підвищення якості роботи, діяльності та практики залучених організацій та установ; відкриття нових суб'єктів, які зазвичай не включаються в сектор;
- нарощування спроможності організацій працювати на транснаціональному рівні та між секторами;
- вирішення загальних потреб та пріоритетів у галузі освіти, професійної підготовки, молоді та спорту;
- забезпечення трансформації та змін (на індивідуальному, інституційному чи галузевому рівні), що призводить до вдосконалення та нових підходів, пропорційно контексту кожної організації.

Проєкт має враховувати:

- принаймні один горизонтальний пріоритет (екологічна стійкість; інклюзивність і різноманітність; цифровий вимір);
- та/або принаймні один конкретний пріоритет, що стосується сфери освіти, навчання, молоді та спорту, що найбільше зазнає впливу у проєкті.

Секторальні специфічні пріоритети:

- адаптація професійної освіти та навчання до потреб ринку праці;
- підвищення гнучкості можливостей професійної освіти та навчання;
- сприяння інноваціям у професійній освіті та навчанні;
- підвищення привабливості професійної освіти;
- удосконалення забезпечення якості професійної освіти та навчання;
- створення та реалізація стратегій інтернаціоналізації для провайдерів професійної освіти.

Корисні матеріали з даного проєкту:

- 1). Презентація «COOPERATION PARTNERSHIPS (CALL 2023)»: URL: https://erasmusplus.org.ua/wp-content/uploads/2022/09/erasmus_cooper_partnership_2023.pdf.
- 2). Проєкти співпраці у сфері професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти (KA220-VET). URL: <https://erasmusplus.org.ua/opportunities/mozhlyvosti-dlya-organizacij/proyekty-spiwpraczi-u-sferi-profesijnoyi-profesijno-tehnicnoyi-ta-fahovoyi-peredvysshhoji-osvity/>.
- 3). Handbook on the lump sum funding model. Key Action 2- Partnerships for Cooperation: URL: www.na-bibb.de/fileadmin/user_upload/na-bibb.de/Dokumente/02_Berufsbildung_2021-2027/02_Kooperationen/03_Durchfuehrung/Handbook_on_KA2_lump_sums_2023.pdf.

KA2. Альянси для розвитку інновацій.

Назва напрямку: KA2: Співпраця між організаціями та установами (KA2: Cooperation Among Organisations and Institutions).

Тип проєкту: АЛЬЯНСИ ДЛЯ ІННОВАЦІЙ (Alliances for Innovation). Заявки приймалися до 03.05.2023 р.

2 типи (Лоти) проєктів:

- лот 1: Альянси освіти та підприємництва;
- лот 2: Альянси секторальної співпраці (впровадження плану «[European Skills Agenda for sustainable competitiveness, social fairness and resilience](#)»).

Проєкт спрямований на: посилення інноваційного потенціалу Європи через підтримку інновацій та співпрацю між вищою, професійною освітою та навчанням впродовж життя, а також ширшим соціально-економічним середовищем та дослідженнями; сприяння набуттю нових навичок та усунення невідповідностей навичок шляхом розробки та створення нових освітніх програм для вищої та професійної освіти, підтримуючи розвиток ініціативи та підприємницького мислення в ЄС.

Цілі напрямку:

Цілі Лот 1:

- розвиток нових, інноваційних і мультидисциплінарних підходів до викладання та навчання;
- сприяння соціальній відповідальності підприємств;
- розвиток навичок і компетентностей;
- покращення якості та відповідності навичок;
- сприяння спільному створенню знань;
- побудова та підтримка ефективних і дієвих систем вищої освіти та VET задля розвитку інновацій.

Цілі Лот 2:

- створення нових стратегічних підходів та співпраці;
- мобілізування та стимулювання всіх стейкхолдерів;
- подолання розривів у навичках на ринку праці;
- підтримка розроблення транснаціонального змісту освіти та методів викладання і навчання.

Корисні матеріали з даного проєкту:

- 1). Альянси для інновацій. URL: <https://erasmusplus.org.ua/opportunities/mozhlyvosti-dlya-organizacij/alyansy-dlya-innovacziyi/>.
- 2). Європейський порядок денний у сфері навичок – зайнятість, соціальні питання та інклюзія. European Commission. URL: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1223>.

КА2. Центри професійної майстерності/досконалості у сферах П(ПТ)О та ФПВО.

Назва напряму: КА2: Співпраця між організаціями та установами (КА2: Cooperation Among Organisations and Institutions).

Тип проєкту: ЦЕНТРИ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ (Centres of Vocational Excellence). Заявки приймалися до 08.06.2023 р.

Проект спрямований на: підтримку розвитку транснаціональних платформ центрів професійної досконалості, інтегрованих у місцеві та регіональні стратегії розвитку, інновацій та конкурентоспроможності.

Цілі напряму: підвищення привабливості професійно-технічної освіти через поступове створення та розвиток європейських платформ Центрів професійної досконалості; встановлення міцних та тривалих партнерських відносин (за допомогою Центрів професійної досконалості) між закладами професійної освіти та ринком праці на національному рівні та за кордоном.

Національний рівень – залучення широкого кола місцевих зацікавлених сторін, що створюють екосистеми навичок для локальних інновацій, регіонального розвитку та соціальної інтеграції під час роботи з Центрами професійної майстерності в інших країнах через міжнародні мережі співпраці.

Міжнародний рівень:

- конкретні сектори або промислові екосистеми;
- інноваційні підходи до подолання економічних і суспільних проблем (наприклад, зміна клімату, цифровізація, штучний інтелект, цілі сталого розвитку, інтеграція мігрантів і незахищених груп, підвищення кваліфікації людей з низьким рівнем кваліфікації тощо);
- інноваційні підходи до збільшення охоплення, якості та ефективності існуючих Центрів досконалості.

Заходи проєкту поділені на три кластери:

1. Викладання та навчання (щонайменше 4 види діяльності, перелічені у аплікаційній формі).
2. Співпраця та партнерство (щонайменше 3 види діяльності, перелічені у аплікаційній формі).
3. Управління та фінансування (щонайменше 2 види діяльності, перелічені у аплікаційній формі).

Корисні матеріали з даного проєкту:

- 1). **Посилання на конкурсну програму.** URL: <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/topic-details/erasmus-edu-2023-pex-cove>.
- 2). Презентація «CENTRES OF VOCATIONAL EXCELLENCE (CALL 2023)». URL: https://erasmusplus.org.ua/wp-content/uploads/2022/09/erasmus_covex_2023.pdf.
- 3). Характеристика проєкту: ЦЕНТРИ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ (Centres of Vocational Excellence). URL: <https://erasmusplus.org.ua/opportunities/mozhlyvosti-dlya-organizacij/czentry-profesijnoyi-majsternosti-doskonalosti/>.
- 4). Centers of Vocational Excellence, двигун для розвитку професійної освіти та навчання – міжнародне дослідження ETF. URL: <https://south.euneighbours.eu/publication/centres-vocational-excellence-engine-vocational-education-and/>.

Відкриті ресурси у сферах шкільної, професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти знаходяться на платформах European School Education Platform за покликанням: <https://school-education.ec.europa.eu/en>, та School Education Gateway за покликанням: <https://www.schooleducationgateway.eu/en/pub/index.htm>.

Провайдери та здобувачі професійної (професійно-технічної) освіти також могли брати участь у конкурсах, не специфічних для професійної освіти:

- Розбудова потенціалу у сфері вищої освіти ([детальна інформація розміщена за покликанням: http://bit.ly/3I3FHVG](http://bit.ly/3I3FHVG)).
- Проєкти співпраці у сферах освіти та молоді (інформація розміщена за покликанням: <http://bit.ly/3WRSqbe>).

Директор

Валентина ВАСИЛЬЧУК

Підготувала: *Ірина НАГАЄВСЬКА, методист НМК ПТО у Житомирській області*

Шаблон проєктної заявки

НАЗВА ПРОЄКТУ:	
ПРІОРИТЕТ ПРОГРАМИ ЕРАЗМУС+ (НА ЯКИЙ СПРЯМОВАНО ПРОЄКТ): ...	
ТРИВАЛІСТЬ ПРОЄКТУ: ...	
ЦІЛЬОВІ ГРУПИ (ДЛЯ КОГО ПРОЄКТ): ...	
ОТРИМУВАЧ ГРАНТУ (ЄВРОПЕЙСЬКИЙ КООРДИНАТОР ПРОЄКТУ): НАЗВА, ВЕБ-САЙТ:	
ПАРТНЕРИ З КРАЇН-ЧЛЕНІВ І КРАЇН-ПАРТНЕРІВ ПРОГРАМИ ЕРАЗМУС+: 1. ... 2. ... 3. ...	ПАРТНЕРИ З УКРАЇНИ: 1. ... 2. ... 3. ...
КООРДИНАТОР ПРОЄКТУ ВІД УКРАЇНИ: НАЗВА, ВЕБ-САЙТ: ВІДПОВІДАЛЬНА ОСОБА: ІМ'Я, ПОСАДА, КОНТАКТИ:	
МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРОЄКТУ МЕТА:	
ЗАВДАННЯ: – ... – ...	
ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ: 1. ... 2. ... 3. ...	ПОКАЗНИКИ ДОСЯГНЕННЯ КОЖНОГО РЕЗУЛЬТАТУ 1. 2. 3. ...
НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА ПРОЄКТОМ (ЩО ТРЕБА ЗРОБИТИ, ЩОБ ВИКОНАТИ ЗАВДАННЯ ТА ДОСЯГТИ ВИЗНАЧЕНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ): – ... – ...	
ОБЛАДНАННЯ, НЕОБХІДНЕ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЄКТУ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОСТІ ЙОГО РЕЗУЛЬТАТІВ:	

**Зразок проєкту ЄС Еразмус+: СВНЕ у сфері вищої освіти
за участі закладів вищої освіти України**

**РОЗВИТОК СТУПЕНЕВОЇ ОСВІТИ ЗА НАПРЯМОМ ОЧИЩЕННЯ ВОДИ
561755-EPP-1-2015-1-NO-EPPA2-CDYT-JP**

Коротка назва проєкту: WaterH	
Багатонаціональний Спільний проєкт	Пріоритет – Розроблення освітніх програм
Тривалість проєкту: 15 жовтня 2015-14 жовтня 2018	
Програма фінансування ЄС: Європейський інструмент сусідства (Erasmus+: KA2 СВНЕ)	
Сума гранту програми Еразмус+ (СВНЕ): 1 330 752, 11 €	
Цільова група: студенти, викладацький склад, стажисти, учбово-допоміжний персонал	
Отримувач гранту: Норвезький університет природничих наук, Норвегія	Координатор: Проф. Харша РАТНАВІРА Контакти: +4767231587 harsha@nmbu.no
Партнерство: <ul style="list-style-type: none"> Норвезький університет природничий наук, Норвегія Університет Вармії і Мазурі, Польща Університет прикладних наук Оствестфаллен-Ліппе, Німеччина Технологічний університет Ціндао, КНР Університет Шаньдун Цзяньчжу, КНР	<ul style="list-style-type: none"> Університет Джафна, Шрі-Ланка Університет Піраденія, Шрі-Ланка Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», Україна Український державний хіміко-технологічний університет, Україна Черкаський державний технологічний університет, Україна
Мета та завдання проєкту	
<p>Основна мета проєкту полягає у розробці вдосконалених інструментів навчання та викладання, методика і педагогічних підходів з використанням найкращого досвіду. В результаті будуть розроблені навички довгострокового планування і багаторазового використання обмежених ресурсів для отримання багаторазової вигоди шляхом гармонізації партнерами проєкту методик викладання та педагогічних підходів ступеневої освіти, пов'язаної з водою.</p>	
Завдання проєкту: <ul style="list-style-type: none"> Розвиток методів навчання і викладання, методологічних і педагогічних підходів для 6 пов'язаних з водою дисциплін. Оновлення лабораторій, лабораторних курсів і відповідних навчально-методичних посібників, з метою більш повного задоволення вимог роботодавців до випускників. Розробка модулів електронного навчання з використанням ресурсів оновлених курсів.	

- Навчання викладачів навичкам думати з точки зору кінцевого користувача, створюючи кращі можливості для випускників та можливості для укладання контрактів на проведення досліджень.
- Навчання викладачів думати про багатоцільове використання ресурсів і про можливості розвитку корпоративного співробітництва.
- Зміцнення підприємницької компетентності як інструменту для забезпечення фінансової стійкості як студентів, так і співробітників.
- Надійне забезпечення якості освітніх програм, що полегшує трансфер кредитів і програм.
- Поширення результатів проєкту та історії успіху з метою мотивації та визнання результатів проєкту організаціями та особами, які не є партнерами проєкту.

Діяльність та результати:

Стипендії для студентів та викладачів

- Понад 110 стипендій мобільності для студентів і 22 можливості командної роботи для співробітників, які мотивують, навчати і розвивати як студентів, так і викладачів.
- Під час короткотривалої (3-тижневої) мобільної діяльності, студенти оцінювали інструменти, ресурси та концепції, отримані в ході реалізації проєкту.

Робочі зустрічі та семінари

- Створено міцну партнерську мережу, що стала ключем до стабільності проєкту, тому проведено одинадцять семінарів – по одному в кожному університеті. Семінари гуртували команду і передбачали обговорення результатів і планування діяльності щодо перегляду і створення освітніх програм, розробки інструментів, методик і педагогічних підходів.
- Університети країн-партнерів також організували відкриті заходи з поширенням інформації, на які запрошували інші університети зі своїх країн і органи освіти.

Співпраця з підприємствами та розподіл студентів

- Ще один вид діяльності передбачав встановлення хороших відносин з підприємствами, які прагнуть бути впевненими в якості та своєчасності результатів, з метою залучення їх для виконання сумісних досліджень. Багато європейських університетів починали і зміцнювали свої стосунки з підприємствами через розподіл студентів на підприємства, які також стають основними клієнтами сумісних досліджень. Університети створили необхідні аналітичні засоби і можливості для забезпечення очікуваної якості.

Електронне навчання

- Даний вид діяльності сприяв підвищенню ефективності технологічних інструментів, які використовувались в освітньому процесі. Наприклад, логічно розвивати розроблені навчальні матеріали як модулі електронного навчання, які можуть бути використані в якості підтримуючих ресурсів для студентів денної форми навчання.
- Їх впроваджено в систему підвищення кваліфікації, оскільки існує значна потреба серед професіоналів, які вже працюють. Багато європейських університетів використовують електронне навчання як дуже успішний інструмент. Модулі електронного навчання демонструють потенціал подальшого розвитку можливостей дистанційного навчання в предметній області і за її межами.

Координатор проєкту в Україні:

Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», <http://kpi.ua>; тел.: +3804442367989; факс: +380442049788
Відповідальна особа: Ольга САНГІНОВА,

к.т.н., заступник декана з навчально-методичної роботи хіміко-технологічного факультету

Контакти:

тел.: +380442048573; +380976830975

e-адреса: sanginova@xtf.kpi.ua, olgasanginova@gmail.com

Партнери з України:

Черкаський державний технологічний університет;

www.chdtu.edu.ua

тел.: +3800472730221; факс:

+380472710094

Відповідальна особа:

Геннадій СТОЛЯРЕНКО

д.т.н., професор завідувач кафедри

Контакти: тел.: +380472730221

e-адреса: radical@ukr.net

Український державний хіміко-технологічний університет,

<http://udhtu.com.ua>

тел.: +380562474670, факс: +380562473316

Відповідальна особа:

Олександр ПІВОВАРОВ, д.т.н., ректор

Контакти: тел.: +380562473447

e-адреса: udhtu@dicht.dp.ua

Сайт проєкту: www.waterh.eu

Платформа результатів проєкту: <https://waterh.eu/en/about-project/project-outcomes/>

*Взято із матеріалів бюлетеня: Програма ЄС Еразмус+. Інформаційний бюлетень 2014-2020. Україна. №11. С.35-36.

Список використаних джерел та покликань

1. Відеоресурси про портал управління проєктами. URL: <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/support/videos> (дата звернення: 09.10.2023).
2. Європейський молодіжний портал. URL: https://youth.europa.eu/home_en (дата звернення: 09.10.2023).
3. Європейська платформа шкільної освіти. URL: <https://school-education.ec.europa.eu/en> (дата звернення: 09.10.2023).
4. Європейський фонд навчання (European Training Foundation). URL: <https://www.etf.europa.eu/en/what-we-do> (дата звернення: 09.10.2023).
5. Інформація щодо впровадження проєктів та управління коштами за принципом фіксованої ставки: How to manage Lump Sum Grant Guide. URL: <https://erasmusplus.org.ua/wp-content/uploads/2023/02/8324832956-b5ca74c441.pdf> (дата звернення: 09.10.2023).
6. **Конкурсна програма** KA121-VET-Accredited projects for mobility of learners and staff in vocational education and training. URL: https://erasmusplus.org.ua/wp-content/uploads/2022/09/erasmus_vetmob_2023.pdf (дата звернення: 10.10.2023).
7. Корисні ресурси у сфері професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти – **Європейський фонд освіти European Training Foundation**. URL: <https://www.etf.europa.eu/en/publications-and-resources> (дата звернення: 10.10.2023).
8. Матеріали вебінару № 2, 2023: Вікно можливостей Програми ЄС Еразмус+ для П(ПТ)О та ФПО. КА2: Розвиток потенціалу професійної освіти (CBVET). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/pto/2023/04/28/KA2-Rozvytok.potentsialu.profesijnoyi.osvity-CBVET.19.04.2023.pdf> (дата звернення: 10.10.2023).
9. Методичні рекомендації для виконавців проєктів конкурсів Еразмус+ 2021-2027 рр. URL: https://erasmusplus.org.ua/wp-content/uploads/2015/11/Pamyatka_CBHE_June_2021.pdf (дата звернення: 10.10.2023).
10. Платформа EPALe для професіоналів у сфері освіти дорослих. URL: <https://epale.ec.europa.eu/en/erasmus-adult-education> (дата звернення: 10.10.2023).
11. Платформа результатів Проєктів ЄС Еразмус+: результати проєктів ЄС Еразмус+ за різними напрямками. URL: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/projects> (дата звернення: 10.10.2023).
12. Презентація «Портал учасників для реєстрації та пошуку організацій: PIC, OID, Declared status та Validation process», Катерина ЖДАНОВА. URL: <https://erasmusplus.org.ua/news/onovlennya-yak-zareyestruvaty-organizacziyu-dlya-uchasti-v-konkursah-na-fundingtender-opportunities-portal-rekomendacziyi-dlya-organizacziy-novachkiv-ta-peremozhcziv-01-07-2020/> (дата звернення: 10.10.2023).
13. Програма ЄС Еразмус+. Інформаційний бюлетень 2014-2020. Україна. №11. С.250.
14. **Програма Європейського Союзу ЕРАЗМУС+**. URL: <https://mon.gov.ua/ua/ministerstvo/diyalnist/mizhnarodna-dilnist/evropejska-integraciya/erazmus> (дата звернення: 05.10.2023).
15. Проєкти за участі України: база, статистика, контакти, веб-сайти проєктів. Електронний ресурс URL: <https://erasmusplus.org.ua/baza-proyektiv/>.
16. Проєкти академічної мобільності у сфері професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти. URL: <https://erasmusplus.org.ua/opportunities/mozhlyvosti-dlya-organizacziy/proyekty-akademichnoyi-mobilnosti-u-sferi-profesijnoyi-profesijno-tehnicnoyi-ta-fahovoyi-peredvyshhoyi-osvity/> (дата звернення: 10.10.2023).
17. Проєкт «За межами Європи з мікрокваліфікаціями / Beyond Europe with Microcredentials – BEM», Едуард ГОНЧАРОВ, Навчально-методичний центр професійно-технічної освіти у Донецькій області. URL: https://erasmusplus.org.ua/wp-content/uploads/2023/10/vebinar_cbvet_12.10.2023_proyekt_vem_e-goncharov.pdf (дата звернення: 09.10.2023).
18. Проєкт «Партнерство професійної освіти для екологічної («зеленої») та розумної електроенергії в будівлях / VET partnership for Green and Smart Electricity in Buildings – VET4GSEB», Олена ШЕЛІМАНОВА, Національний університет біоресурсів і природокористування України. URL: https://erasmusplus.org.ua/wp-content/uploads/2023/10/vebinar_cbvet_12.10.2023_proyekt_vet4gseb_o.shelimanova.pdf (дата звернення: 09.10.2023).
19. Проєкти співпраці у сферах освіти та молоді (ENGO). URL: <http://bit.ly/3WRSqbe> (дата звернення: 09.10.2023).
20. Проєкти співпраці у сфері професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти (KA220-VET). URL: <https://erasmusplus.org.ua/opportunities/mozhlyvosti-dlya-organizacziy/proyekty-spiivpraczi-u-sferi-profesijnoyi-profesijno-tehnicnoyi-ta-fahovoyi-peredvyshhoyi-osvity/> (дата звернення: 09.10.2023).
21. Про досвід участі України в Програмі ЄС Еразмус+ у період 2014-2020 р. URL: <https://erasmusplus.org.ua/baza-proyektiv/> (дата звернення: 09.10.2023).
22. Про освіту: Закон України від 05 верес. 2017 р. № 2145-VIII (із внесеними змінами) // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 05.10.2023).
23. Про професійну (професійно-технічну) освіту: Закон України від 10 лют. 1998 р. № 103/98-ВР (із внесеними змінами) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 05.10.2023).
24. Розбудова потенціалу у сфері вищої освіти. URL: <http://bit.ly/3l3FHVG> (дата звернення: 09.10.2023).

25. Спільнота eTwinning. URL: [https:// eTwinning | ESEP \(europa.eu\)](https://eTwinning | ESEP (europa.eu)) (дата звернення: 09.10.2023).
26. Угода про асоціацію. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/yevropejska-integraciya/ugoda-pro-asociacyu> (дата звернення: 10.10.2023).
27. Як зареєструвати організацію для участі в конкурсах на Funding&Tender Opportunities Portal: рекомендації для організацій-новачків та переможців. URL: <https://erasmusplus.org.ua/news/onovlennya-yak-zareyestruvaty-organizacziyu-dlya-uchasti-v-konkursah-na-fundingtender-opportunities-portal-rekomendacziyi-dlya-organizacij-novachkiv-ta-peremozhcziv-01-07-2020/> (дата звернення: 09.10.2023).
28. Info Centre for Erasmus+ Youth and European Solidarity Corps in Ukraine у Facebook. URL: <https://www.facebook.com/EPlus.Ukraine/> (дата звернення: 09.10.2023).
29. Erasmus+ Programme Guide. URL: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/erasmus-programme-guide> (дата звернення: 05.10.2023).
30. Erasmus+ 2021-2027 – Enriching lives, open minds through the EU program for Education, training, youth and sport, Publications Office, 2021. С.5. URL: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/ff1edfdf-8bca-11eb-b85c-01aa75ed71a1/language-en> (дата звернення: 09.10.2023).
31. Erasmus Plus Ukraine. URL: <https://www.youtube.com/channel/UCOpGJTnVVc9sZawYbaJjZ9Q/videos?app=desktop> (дата звернення: 09.10.2023).
32. European Training Foundation. Публікації та ресурси. URL: <https://www.etf.europa.eu/en/publications-and-resources> (дата звернення: 10.10.2023).
33. FTOP – Funding and Tender Opportunity Portal. URL: <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/home> (дата звернення: 10.10.2023).
34. National Erasmus+ Office in Ukraine. Новини. URL: <https://erasmusplus.org.ua/news/tryvayut-konkursy-programy-yes-erazmus-na-2021-2027-rr-korynsi-materialy/> (дата звернення: 09.10.2023).
35. What is Erasmus+? URL: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/about-erasmus/what-is-erasmus> (дата звернення: 09.10.2023).
36. National Erasmus+ Office in Ukraine. Можливості. Виконавцям проєктів. КА2 2021-2027. URL: <https://erasmusplus.org.ua/opportunities/mozhlyvosti-dlya-organizacij/vykonavczyam-proyektiv-2021-2027/> (дата звернення: 10.10.2023).
37. National Erasmus+ Office in Ukraine. Можливості для організацій. Освіта дорослих. URL: <https://erasmusplus.org.ua/opportunities/mozhlyvosti-dlya-organizacij/osvita-doroslyh/> (дата звернення: 10.10.2023).
38. National Erasmus+ Office in Ukraine. Можливості для організацій. Співпраця між організаціями та інституціями. Альянси для інновацій. URL: <https://erasmusplus.org.ua/opportunities/mozhlyvosti-dlya-organizacij/alyansy-dlya-innovacziyi/> (дата звернення: 09.10.2023).
39. National Erasmus+ Office in Ukraine. Можливості для організацій. Співпраця між організаціями та інституціями. Центри професійної майстерності/досконалості. URL: <https://erasmusplus.org.ua/opportunities/mozhlyvosti-dlya-organizacij/czentry-profesijnoyi-majsternosti-doskonalosti/> (дата звернення: 09.10.2023).
40. Youthpass. Електронний ресурс URL: [https:// www.youthpass.eu/en/](https://www.youthpass.eu/en/) (дата звернення: 09.10.2023).

